

Kuurojen Liitto ry

TOIMINTASUUNNITELMA 2020

Sisällysluettelo

JOHDANTO	3
VIITTOMAKIELI- JA VAIKUTTAMISTYÖ	4
OIKEUKSIENVALVONTA JA VAIKUTTAMISTYÖ.....	4
TYÖLLISYYS.....	6
VIITTOMAKIELTEN SANAKIRJATYÖ JA KIELINEUVONTA	7
<i>Suvi-sanakirja, kielineuvonta ja viittomakielten lautakunta</i>	7
<i>SignWiki-kansalaissanakirjat ja kielityöpajat</i>	7
KEHITYSYHTEISTYÖ.....	8
KIRJASTO JA TIETOPALVELU.....	9
VIITTOMAKIELINEN KIRJASTO	10
VIESTINTÄ JA VERTAISTUKI	10
VIESTINTÄ.....	10
<i>Ulkoinen ja sisäinen viestintä</i>	11
<i>Kuurojen lehti</i>	11
<i>Viittomakielinen verkkoviestintä: kuurojen tiedonsaannin kehittäminen</i>	12
<i>Kuurojen Video</i>	12
VIITTOMAKIELINEN VAPAAEHTOISTOIMINTA (VIVA)	13
NUORISOTYÖ.....	13
SOPEUTUMISVALMENNUSTOIMINTA	14
KULTTUURITUOTANTO	14
ALUETYÖ	15
ALUETYÖN TAVOITTEET VUODELLE 2020	15
HALLINTO	18
HR, SISÄISET ASIAKASPALVELUT JA TALOUSHALLINTO	18
VARAINHANKINTA	20
KUUROJEN KANSANOPISTO 2020	20

Johdanto

Vuosi 2020 on strategisten tavoitteiden 2016–2020 viimeinen vuosi. Valmistelutyö uutta strategista kautta 2021–2025 varten alkoi jo vuoden 2018 loppupuolella. Uusi strategiaprosessi esiteltiin liiton jäsenyhdistysten edustajille neuvottelupäivillä Oulussa helmikuussa 2019.

Vuoden 2019 jäsenyhdistysten, liiton asiakkaiden ja työntekijöiden sekä yhteistyökumppaneiden uutta strategiakautta koskevien näkemysten keruulla saatua aineistoa analysoidaan marraskuun 2019 ja tammikuun 2020 aikana. Tavoitteena on esitellä alustava kooste johtopäätöksineen jäsenyhdistysten edustajille helmikuun 2020 neuvottelupäivillä, jolloin käydään valmistava keskustelu uusista strategisista tavoitteista liittokokousta varten.

Kevään 2020 aikana uusia strategisia tavoitteita hiotaan ja viimeistellään liiton hallituksen kanssa. Sen jälkeen tavoitepaperi lähetetään yhdistyksille liittokokousmateriaalin kanssa kuukausi ennen kesäkuun liittokokousta. Tavoitteena on, että liittokokous hyväksyy uudet tavoitteet, jotka astuvat voimaan vuoden 2021 alusta lukien.

Vuosien 2016–2020 strategisista tavoitteista painottuvat liiton vuoden 2020 toiminnassa seuraavat tavoitteet: viittomakielellä tuotettuja sosiaali- ja terveystalvcluja on saatavissa (tavoite 3), lasten ja nuorten oikeus viittomakielisyyteen on turvattu (tavoite 4) ja kuurojen asema työmarkkinoilla on parantunut (tavoite 5). Uudistuneita, elinvoimaisia ja verkottuneita jäsenyhdistyksiä koskevan strategisen tavoitteen (1) toteuttamista viedään eteenpäin hyvin toimineen yhdistysohjelman avulla. Tavoite (2) liitosta vahvana vaikuttajana on jo aika pitkälle saavutettu.

Kotimaisten viittomakielten uhanalaisuuden kasvun takia jo vuoden 2019 puolella alkanut kielen suojelua koskeva painotus voimistuu liiton vuoden 2020 toiminnassa. Etenkin lasten ja nuorten mahdollisuuksista saada käyttää kotimaisia viittomakieliä lapsuudesta alkaen pidetään huolta läpileikkaavasti liiton toiminnassa: aluetyössä, oikeuksien valvonnassa (varhaiskasvatus, perusopetus, toinen aste, korkean asteen koulutus), viittomakielityössä, kulttuurituotannossa, viestinnässä ja nuorisotoiminnassa. Olisi saatava aikaan erilaisia polkuja katkeamattoman viittomakielen omaksumisen, oppimisen ja sen käytön tueksi. Tähän liittyen on selvitettävä digimaailman tarjoamia mahdollisuuksia käydä koulua, opiskella viittomakielellä ja viittomakielestä sekä saada omakielistä ja -kulttuurista virikettä ja vertaisseuraa ajasta ja paikasta riippumatta.

Kuurojen kokemien historiallisten vääryyksien selvittämisprosessi jatkuu. Tavoitteena on, että valtio tunnustaa vääryydet ja käynnistää anteeksipyyntöprosessin selvityksineen (valtiollinen selvitysprosessi ja tutkittu tieto) ja korvauksineen (hyvitysmekanismi).

Aikaa ja taloudellisia resursseja vaatii myös liiton keskustoimiston ja Valkean talon tilojen tuleva peruskorjaus sekä keskinäistä kiinteistöosakeyhtiötä koskevan hallintomallin muutos. Ne on otettava huomioon sekä toimintasuunnitelmassa että talousarviossa liiton perustyön toteuttamisen lisäksi.

Viittomakieli- ja vaikuttamistyö

Viittomakieli- ja vaikuttamistyö -prosessissa ovat seuraavat toiminnot: oikeuksienvälitys, työllisyyden edistäminen, viittomakielityö, kehitysyhteistyö, kirjasto- ja tietopalvelut ja Viittomakielinen kirjasto.

Oikeuksienvälitys ja vaikuttamistyö ovat ydintoimintaa prosessin eri toiminnoissa sekä kotimaassa että kansainvälisellä tasolla. Viittomakieli- ja vaikuttamistyö -prosessin päätavoitteena on viittomakielisten kielellisten oikeuksien vahvistuminen ja ihmisoikeuksien yhdenvertaistuminen Suomen yhteiskunnassa sekä kehitysyhteistyön kautta kohdemaissa. Toimintavuonna 2020 erityishuomio kiinnitetään lasten ja nuorten oikeuteen olla viittomakielisiä sekä Suomen viittomakielien kielensuojeluun.

Alatavoitteina toimintavuonna ovat kuurojen ja viittomakielisten tietoisuuden vahvistaminen omista oikeuksistaan, viittomakielisten kielitietoisuuden lisääntyminen, kuurojen ja viittomakielisten syrjinnän väheneminen sekä kielellisissä kysymyksissä että yhteiskunnallisessa osallistumisessa, kuurojen ja viittomakielisten osallistaminen yhteiskunnallisiin asioihin sekä viittomakielisten kuurojen työllisyyden parantuminen.

Oikeuksienvälitys ja vaikuttamistyö

Oikeuksienvälitys tarkoittaa yksilötason edunvälitystä sekä kielellisten oikeuksien näkökulmasta että vammaisoikeuksien toteutumisen osalta. Yksilötasolla tietoisuus lakisääteisistä oikeuksista on usein heikkoa, sillä viranomaiset eivät aina hoida tiedottamisvelvoitettaan.

Vaikuttamistyö kohdistuu enemmän viranomaisiin, kehittämistyöhön ja lainsäädäntötyöhön. Myös viranomaisten ja poliittisten päättäjien tietoisuus viittomakieltä käyttävien oikeuksista on usein heikkoa.

Digitalisaation kehityksessä nousee esiin tarve turvata asiointipalvelujen ja viestinnän saavutettavuus viittomakielisille ja kohdentaa heille informaatiota viittomakielillä. Julkisten palvelujen muotoilussa sen tarve on toimialat läpileikkaava.

Erityisasiantuntijoiden toiminnan pääpainopisteitä on neljä:

1. Lisätään edelleen **viittomakieltä käyttävien tietoisuutta kielellisistä oikeuksistaan ja vammaisoikeuksistaan**. Tällä tuetaan sekä yksilön että yhteisön osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia.
2. Osana **kielen suojelun toimenpiteitä** käynnistyvät ensimmäiset viittomakieliset kielipesäkokeilut (rahoitusehdolla, hakemus pyritään jättämään vuoden 2019 lopulla). Kuurojen ja kuulovammaisten lasten perheiden mahdollisuudet saada viittomakielen opetusta paranevat. Viittomakielen käyttö viittomakielisten lasten varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa vahvistuu sekä lainsäädännön että toimeenpanon tasolla.
3. Vaikuttamistyön ansiosta viittomakieliset voivat osallistua aiempaa paremmin erityislainsäädännön kehittämiseen sellaiseksi, että **viittomakielisten tarpeet huomioidaan** aikaisempaa paremmin (sekä suomalaisen että suomenruotsalaisen viittomakielen käyttö):
 - sote-palveluiden jatkovalmistelu
 - tulkkauspalveluiden kokonaistilanteen arviointi
 - Tulkkitoiminnan yhteistyöryhmä jatkaa tulkkauspalvelun uuden toteuttamismallin kehittämistä ja neuvotteluja sen mahdollisesta toteuttamisesta STM:n kanssa
 - viittomakielilain kehittäminen (vuonna 2015 säädetty viittomakielilaki arvioidaan vuonna 2020 eli kun on viisi vuotta voimassaoloa)
 - kielellisten oikeuksien ja vammaisoikeuksien seurantaindikaattoreiden avulla kootaan tietoa oikeuksien toteutumisesta eri tietolähteistä
 - 112 viittomakielisen hätäpuheluhankkeen jatkotyö
4. Vaikuttamistyön myötä **sähköiset palvelut ja viestintä** ovat viittomakieltä käyttäville kuuroille entistä saavutettavampia ja niissä käytetään viittomakieliä. Viittomakieliset on huomioitu toimialat läpileikkaavasti yhteiskunnan digiloikan palvelumuotoilussa.
 - saavutettavuuslainsäädännön (julkiset verkkopalvelut) toimeenpanoon vaikuttaminen ja saavutettavuuspalvelujen hyvien käytäntöjen viestiminen niiden toteuttajille (viittomakieliset sisällöt, tekstitys)
 - mediapalvelujen saavutettavuutta koskevan lainsäädännön kehittämiseen vaikuttaminen ja mediakontaktit mm. viittomakielisten ohjelmien lisäämiseksi ja suoratekstityksen kehittämiseksi
 - sähköisten etäpalvelujen kehitystyöhön osallistuminen ja vaikuttaminen (mm. etätulkkauksen käytännöt, tekstipuheluiden välityspalvelu TPP kirjoitustulkkauksena, digi-sote, sähköisten toimintaympäristöjen käyttömahdollisuuksien analyysit liiton strategiaan)

- hätäpalveluiden ja päivystysavun saavutettavuuden edistäminen, liiton palvelukuvaukset Suomi.fi:n palvelutietovarannossa

Asiakaspalautteet kerätään huolellisesti ja monipuolisemmin. Tuloksia ja vaikutuksia syntyy pitkäjänteisen vaikuttamistyön ansiosta. Seurantalomakkeet: lausuntolomake, asiakasneuvonnan ja verkostotyön seurantalomakkeet, asiakaskyselyt

Rahoitus: STEA (Ay)

Työllisyys

Työllisyyskoordinaattorien tehtävänä on pureutua kuurojen työllistymiseen liittyviin haasteisiin ja esteisiin. Tavoitteena on purkaa näitä esteitä tiedottamalla ja vaikuttamistyössä tarjoamalla todennettua tietoa kuuroista työelämässä, jotta heidän yhdenvertaisuutensa työelämässä, avoimilla työmarkkinoilla ja yleisesti yhteiskunnassa paranisi. Tällä työllä tavoitellaan muutosta työnantajien, työelämään liittyvien palveluiden tuottajien, ammattiliittojen ja oppilaitosten asenteisiin siinä, mitkä seikat todellisuudessa asettavat rajoitteita kuurojen eri ammatteihin kouluttautumiseen ja työllistymiseen, ja mitkä rajoitteet johtuvat vain tiedonpuutteesta.

Vaikuttamistyön välineinä parhaita ovat kasvotusten tapaamiset mahdollisuuksien mukaan, samoin kuin erilaisten tiedotteiden ja tietopakettien tuottaminen mm. työnantajien käyttöön. Näistä tietopaketeista työnantajat ja viranomaiset saavat kootusti tietoa niistä palveluista, joita yhteiskunnalla ja Kuurojen Liitolla on tarjota heille kuurojen työllistymisen tueksi. Työllisyyskoordinaattorit panostavat erityisesti nuorten kuurojen sekä maahanmuuttajien työllisyyden ja työllistymisen edellytysten parantamiseen. Vuonna 2018 aisti- ja liikuntavammajärjestöjen työllisyyspalveluiden toimijoiden kanssa aloitettu yhteistyö valtakunnallisten Ohjaamoiden kanssa jatkuu. Keskiössä tässä työssä on nuorten kuurojen ja vammaisten henkilöiden työllistymisen tukeminen ja edistäminen. Heitä kannustetaan hakeutumaan rohkeammin erilaisten yhteiskunnan tarjoamien palveluiden käyttäjiksi (mm. Ohjaamoiden palvelut) ja hyödyntämään näitä palveluita kehittäessään työnhakutaitojaan ja etsiessään töitä.

Työllisyyskoordinaattorit tiedottavat myös kuuroille työikäisille heidän oikeuksistaan yhdenvertaisuuteen avoimilla työmarkkinoilla ja ovat tukena syrjintäkokemusten selvittelyssä. Palvelu tapahtuu henkilökohtaisilla tapaamisilla, videopuheluilla ja yhteisissä tapahtumissa (mm. nuorisopäivillä ja verkostotapaamisilla). Tämän työn tuloksena kuurot työikäiset osaavat hyödyntää edunvalvontatyötä oikeuksiensa toteutumisessa ja yhteiskunnan työelämään liittyvien palveluiden käytössä. Tiedotustyön ohella työikäiset kuurot ovat saaneet myös välineitä (mm. tietopaketit ja tiedotteet työnantajille), joiden avulla he pystyvät vaikuttamaan omalta osaltaan arjessa työnantajiin. He voivat kertoa siitä, mitä apua ja tukea mm. yhteiskunnalta on saatavissa, kun tarvitaan kohtuullisia mukautuksia. Invalidiliiton hallinnoiman Yritystä-hankkeen tuottama materiaali, mm. Mun Duuni, löytyy liiton sivuilta.

Asiakkaita osallistetaan toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen mm. asiakaspalautteen kautta, sosiaalisen median kautta, tapaamisilla erilaisissa tapahtumissa, yhdistyskäynneillä ja työpajoissa. Työllisyyskoordinaattorit ja aluetyöntekijät kehittävät yhdessä arviointia.

Seurantalomakkeet: lausuntolomake, asiakasneuvonnan ja verkostotyön seurantalomakkeet, asiakaskyselyt, tuotetut materiaalit

Rahoitus: STEA (Ak6)

Viittomakielten sanakirjatyö ja kielineuvonta

Viittomakielityö jakaantuu rahoituslähteiden vuoksi kahteen ryhmään: SignWiki-kansalaissanakirjoihin (Ak9, STEA) ja Suvi-sanakirjaan, kielineuvontaan ja viittomakielten lautakuntaan (OKM). Viittomakielten sanakirjatyön tavoitteena on tarjota luotettavaa tietoa viittomakielistämme. Työ on vahvasti yhteisölähtöistä. Kielenkäyttäjii muun muassa neuvotaan ja tuetaan viittomiston tallentamisessa SignWiki-kansalaissanakirjoihin. Uutta, vuonna 2019 aloitettua viittomakieltemme kielineuvontapalvelua jatketaan.

Suvi-sanakirja, kielineuvonta ja viittomakielten lautakunta

Suvi-sanakirjaan toimitetaan 200 suomalaisen ja 50 suomenruotsalaisen viittomakielen sanakirja-artikkelia. Toimitustyössä hyödynnetään viittomakieltemme korpusaineistoja. Aineistoa työstetään myös vapaaehtoisten kielenkäyttäjien kanssa kahdessa suomalaisen ja yhdessä suomenruotsalaisen viittomakielen työpajassa. Lisäksi viittomien merkityksestä ja käytöstä kerätään tietoa verkkokyselylomakkeilla (10 kyselyä). Näin voidaan suurelle joukolle kielenkäyttäjii tarjota mahdollisuus osallistua sanakirjapalvelun sisällöntuotantoon. Viittomakieltemme kielineuvontaa annetaan videopuhelupalveluna, ja viitottuja ja kirjoitettuja kysymyksiä vastaanotetaan myös verkkolomakkeella. Kielineuvonnan verkkosivuilla julkaistaan annetuista vastauksista koosteet. Luotettavaa tietoa viittomakielistämme tarjotaan myös kirjoittamalla kolme uutta suomen- ja ruotsinkielistä Wikipedia-artikkelia. Kotimaisten kielten keskuksen viittomakielten lautakunnan neljä kokousta pidetään liiton tiloissa. Työntekijät tuottavat lautakunnan pöytäkirjat suomeksi, ruotsiksi ja suomalaisella viittomakielellä ja tiedottavat lautakunnan toiminnasta kielineuvonnan verkkosivuilla.

SignWiki-kansalaissanakirjat ja kielityöpajat

Työn keskiössä on lapsiperheille suunnatun materiaalin kartuttaminen kansalaissanakirjoihin. Kohtaamisia tarjoavien työpajojen järjestämisen lisäksi käytetään verkkokysely-sovellusta, jolla vapaaehtoisten on vaivatonta tuottaa videoita sanakirjaa varten ja myös kommentoida viittomia. Kun kielenkäyttäjät voivat osallistua kielestään käytävään keskusteluun, heidän kielitietoisuutensa kasvaa ja samalla kielellinen ja kulttuurinen yhteisöllisyys vahvistuu. Näin lisätään eri viittomakieliä käyttävien ryhmien keskinäistä

suvaitsevaisuutta (mm. maahanmuuttajat) ja kielen alueellisen vaihtelun hyväksyntää. Työpajoja tullaan järjestämään osana muuta viittomakielistä toimintaa, kuten kuurojen yhdistysten kerhotoimintaa. Kielenkäyttäjien kynnys osallistua madaltuu ja osallistuminen on yhdenvertaisempaa, kun työpajaan ei kutsuta vain erikseen valittuja henkilöitä.

Ohjetta "Näin käytät SignWikiä" täydennetään viitotuilla videoilla saadun palautteen pohjalta ja ohjeesta luodaan verkkoversio. Viittomakielinen ohjeistus parantaa saavutettavuutta, koska äidinkielisten ohjeiden ymmärtäminen on helpompaa.

Rahoitus: STEA Ak9 (SignWiki ja kielityöpajat) ja OKM (sanakirjatyö ja kielineuvonta, viittomakielen tutkija)

Kehitysyhteistyö

Kuurojen Liiton kehitysyhteistyö on osa Vammaiskumppanuusohjelmaa. Sen tarkoituksena on luoda kumppanimaiden kuuroille edellytykset voimaantua ja toimia kuurojen yhdenvertaisuuden ja yhtäläisten oikeuksien puolesta kaikilla elämän alueilla iästä ja sukupuolesta riippumatta. Tarkoituksena on myös saada paikallisten viittomakielten asema yhdenvertaiseksi muiden kielten kanssa. Kuurojen Liiton kehitysyhteistyöhankkeissa laaditaan yhteistyön jatkosuunnitelmat ja valmistellaan hankehakemukset elokuun 2019 loppuun mennessä.

Kuurojen Liitolla on vuonna 2020 viisi kehitysyhteistyöhanketta:

- Albanian kuurojen liiton edunvalvonta-, järjestö-, viittomakielen-, tulkkiopetuksen kapasiteettien vahvistaminen sekä kuurojen opetuksen kehittämisen tukeminen Albaniassa (2020–21)
- Kambodzhan kuurojen järjestön perustaminen (2020–21)
- Kosovon kuurojen liiton edunvalvonta-, järjestö-, viittomakielen-, tulkkiopetuksen kapasiteettien vahvistaminen sekä kuurojen opetuksen kehittämisen tukeminen Kosovossa (2020–21)
- Malawin kuurojen liiton järjestö-, edunvalvonta- ja viittomakielityön tukeminen (2020–21)
- Ugandan viittomakieli- ja edunvalvontahanke (2020–21)

Kaikkien viiden hankkeen yhteisenä päätavoitteena on se, että kohdemaiden kuurojen ja viittomakielisten tietoisuus omista oikeuksista parantuu, viittomakielisten kielitietoisuus lisääntyy ja kuurojen ja viittomakielisten osallistaminen yhteiskunnallisiin asioihin parantuu.

Ensisijaisia asiakkaita ovat etelän kumppanijärjestöt (Albanian kuurojen liitto ANAD, Kosovon kuurojen liitto KAD, Malawin kuurojen liitto MANAD, Maryknoll Cambodia, Ugandan kuurojen liitto UNAD), niiden jäsenistö ja maan kuurot hyödynsaajat. Lisäksi asiakkaita ovat paikalliset viranomaistahot, vammaisjärjestöt ja vaikuttamisfoorumit. Järjestötyön (Albania, Kambodzha, Kosovo, Malawi, Uganda) osalta ensisijaiset kohderyhmät ovat kuurojen kansallisen järjestön työntekijät, hallituksen jäsenet, nuoris- ja naisjaostojen jäsenet ja paikallisyhdistysten aktivistit. Edunvalvonnan (Albania, Kambodzha, Kosovo,

Malawi, Uganda) kohderyhmät ovat kansalliset ja paikalliset viranomaistahot ja vaikuttamisfooromit. Viittomakielityön/tutkimuksen (Albania, Kosovo, Malawi) ensijainen kohderyhmä ovat koulutettavat sanakirjatyöntekijät ja -työryhmät. Tulkkiopetuksen (Albania, Kosovo) kohderyhmä on tulkkiopulutettavat ja opetuksen kehittämisen (Albania, Kosovo) osalta kuurot viittomakielen opettajat ja luokka-avustajat. Ugandan viittomakielityön ensisijaisena kohderyhmänä ovat kuurot, heidän perheenjäsenensä sekä julkisen sektorin työntekijät (opettajat, poliisit, sairaanhoitajat).

Rahoitus: Vammaiskumppanuus/UM ja Kuurojen Liiton omarahoitus

Kirjasto ja tietopalvelu

Kirjaston perustehtävä on toimia kaikille avoimena olevana erikoiskirjastona sekä Kuurojen kansanopiston että Humanistisen ammattikorkeakoulun opiskelijakirjastona. Kirjasto toimii myös liiton tukiprosessina palvelemalla muita prosesseja mm. tiedonhaussa ja kehittämistyössä.

Kirjasto ylläpitää mahdollisimman kattavaa ja ajantasaista kokoelmaa. Erikoiskokoelma koostuu pääasiassa kuuroihin ja huonokuuloisiin liittyvistä tutkimuksista, kuten esimerkiksi kuurojen historiasta, opetuksesta, yhteiskunnallisesta asemasta ja tulkkauksesta, sekä viittomakielien tutkimuksista, sanakirjoista ja opetusmateriaalista.

Kokoelmapolitiikan mukaisesti seurataan aktiivisesti julkaisukenttää ja hankitaan kaikki kotimaiset ja tärkeimmät ulkomaalaiset alan julkaisut sekä keskeiset tieteelliset kausijulkaisut. Hankitut julkaisut luetteloidaan aineistotietokantaan ja saatetaan lainauskuntoon mahdollisimman nopeasti.

Kohderyhmänä ovat kaikki alasta tietoa tarvitsevat. Heitä palvellaan vastaamalla tietopalveluun tuleviin kysymyksiin, auttamalla tarvittaessa tiedonhaussa sekä hankkimalla mahdollisuuksien mukaan aineistoa asiakkailta tulleiden tarpeiden mukaisesti. Tavoitteena on hyvän kokoelman ja asiakaspalvelun avulla mahdollistaa tiedon saatavuus ja tietoisuuden lisääminen kuuroudesta ja viittomakielistä niin kuuleville kuin kuuroillekin.

Toimintaa arvioidaan seuraamalla vuosittain lainamääriä ja tiedonhakupyyntöjä. Lisäksi järjestetään säännöllisesti asiakaskyselyjä.

Rahoitus: omarahoitus

Viittomakielinen kirjasto

Viittomakielinen kirjasto jatkaa vuonna 2020 edellisvuosien tapaan viittomakielisen kirjallisuuden ja kulttuurin tukemista, tuottamista, tallentamista ja jakamista kaikille avoimesti verkkopalvelun kautta. Kirjaston tehtävänä on tarjota viittomakieliselle kansanosalle kirjastolain tarkoittamia tasaveroisia mahdollisuuksia osallistua yhteiskuntaan ja nauttia omakielisestä kulttuurista. Kirjasto huomioi sekä suomalaisen että suomenruotsalaisen viittomakielen.

Kirjaston keskeisenä tehtävänä on ylläpitää ja edistää viittomakielistä kerrontaperinnettä ja siten torjua viittomakielen uhanalaisuutta. Aineistontuotanto painottuu viittomakielisen yhteisön omien tarinoiden sekä historiassa kuuroja kohtaan tapahtuneista vääryyksistä kertovien tarinoiden tallentamiseen ja julkaisuun. Lisäksi lapset ja heidän aineistotarpeensa ovat kirjaston erityisenä huomion kohteena. Kirjasto pyrkii osaltaan ehkäisemään sitä haastetta, jonka viittomakielisten päiväkotiryhmien ja koululuokkien vähentyminen synnyttää lasten kielellisen ja kulttuurisen identiteetin kehitykselle. Kirjaston aineistoa tuotetaan yhteistyössä Kuurojen Liiton viestinnän, viittomakielistä mediatuotantoa tekevien yritysten ja viittomakielisen teatteritoiminnan kanssa. Lastenohjelmatuotannossa kirjasto tekee yhteistyötä Ylen lasten ja nuorten toimituksen kanssa.

Viittomakielinen kirjasto markkinoi palveluaan aktiivisesti sekä viittomakielisen yhteisön sisällä että myös laajemmin valtaväestölle ja tekee siten viittomakieltä ja kulttuuria tunnetuksi maassamme.

Vuoden 2020 aikana saatetaan päätökseen vuonna 2019 käynnistynyt verkkopalvelun uudistustyö, joka koskee sekä kirjaston julkaisualustaa että ulkoasua. Kirjaston ja liiton eri prosessien välistä yhteistyötä kehitetään ja tiivistetään.

Toiminnan arviointi tapahtuu Google Analytics -seurannalla, asiakkaiden yhteydenotoilla ja kyselyillä ja mahdollisilla asiakaspaneelilla eri tapahtumien yhteydessä.

Rahoitus: OKM

Viestintä ja vertaistuki

Viestintä

Toimintaan sisältyvät liiton ulkoinen ja sisäinen viestintä, jäsenyhdistysviestintä ja kohdennettu viittomakielinen viestintä.

Ulkoisen ja sisäinen viestintä

Ulkoisen viestinnän painopisteinä ovat edunvalvonta ja erilaiset kampanjat sekä eri kohderyhmien tiedonsaanti. Tavoitteena on, että a) liiton viestit tavoittavat viranomaiset ja päättäjät, b) vaikuttaa myönteisesti suuren yleisön asenteisiin sekä tunnettuuden lisääminen, c) että yhteistyöverkostot ja media tarttuvat liiton tarjoamiin aiheisiin sekä d) viittomakielisten tiedonsaannin parantuminen. Tavoitteiden saavuttamiseksi panostetaan ajankohtaisiin ja kiinnostaviin sisältöihin (suomeksi, ruotsiksi ja viittomakielellä) ja hyödynnetään monipuolisesti viestinnän eri kanavia. Lisäksi jalkaudutaan suuren yleisön tapahtumiin, esim. SuomiAreena ja Maailma kylässä -festivaali. Kartoitetaan ja testataan myös uusia vaikuttamisfoorumeja.

Somen käyttöä ylläpidetään ja kehitetään edelleen toimintaympäristöä luodaten. Vahvistetaan liiton some-osaamista ja -osallistumista päivitetyn somestrategian myötä ja toteutetaan vuosittain 1–2 somekampanjaa.

Yhdistysviestinnän tavoitteena on, että jäsenyhdistyksillä ja yhteisöllä on ajantasainen tieto liiton toiminnasta. Viestintä myös tukee liiton ja yhdistysten välistä verkostotoimintaa. Liiton verkkopalveluita (Yhdistyshuone ja Yhdistyshuone-FB) kehitetään verkkosivu-uudistuksen myötä vastaamaan paremmin yhdistysten tiedonsaannin tarpeita ja liiton jäsenpalveluita, esimerkiksi kehittämällä verkossa tapahtuvaa asiakaspalvelua ja viittomakielisiä sisältöjä. Vahvistetaan edelleen järjestöohjaajien ja tiedotuksen välistä yhteistyötä.

Sisäisen viestinnän osalta ylläpidetään, kehitetään ja tuotetaan sisältöä intraan ja IMS:iin yhteistyössä HR-koordinaattorin kanssa. Intran sisältöjä kehitetään sekä esimiesten että työntekijöiden toiveiden ja tarpeiden mukaisesti. Tavoitteena on myös edelleen kehittää liiton sisäistä vuorovaikutteisuutta ja yhteisöllisyyttä lisääviä kanavia ja malleja, esimerkiksi Yammerilla (yhteisöpalvelu) ja yhteisillä tilaisuuksilla (tiedotus- ja koulutustilaisuudet). Viestinnän omia sisäisiä prosesseja kehitetään ja sujuvoitetaan. Lisäksi parannetaan yhteistyötä liiton eri prosessien, kuten edunvalvonnan, aluetyön, nuorisotyön ja kulttuurin kanssa. Kehitetään arviointimenetelmiä, kuten koko viestinnän yhteistä asiakaspaneelia.

Kuurojen lehti

Toimintakaudella kehitetään Kuurojen lehden sisältöjä niin että ne vastaavat entistä paremmin lukijoiden toiveita. Lukijoita sitoutetaan lehteen osallistamalla heitä aiheiden ja haastateltavien valintoihin mm. Facebook-kyselyillä. Digitaalisten sisältöjen kehittämistä jatketaan liiton verkkosivustolla ja sosiaalisessa mediassa. Lehden Facebook-ryhmän tavoitteena on muodostaa yhteisöllinen keskustelufoorumi lukijoille ja muille yhteisön jäsenille. Kuurojen lehdellä on edelleen merkittävä rooli tiedonsaannin lähteenä, ja printtilehden erityisenä tavoitteena on turvata niiden kuurojen tiedonsaanti, joita verkkoviestintä tai viittomakielinen viestintä ei tavoita. Lehti myös ohjaa liiton digitaalisiin palveluihin.

Viittomakielinen verkkoviestintä: kuurojen tiedonsaannin kehittäminen

Kuurojen tiedonsaannin kehittämisen ydinasia on yhteisön tarpeet ja erityispiirteet huomioon ottava viestintä. Kulttuurisesti ja kielellisesti toimitetun aineiston avulla kuurot saavat syventävää tietoa, jota on helppo omaksua ja joka vahvistaa yhteisöllistä identiteettiä. Kuurojen tiedonsaannin kehittämisessä tulevan vuoden kohokohta on verkkosivujen uudistus, joka julkaistaan viimeistään alkuvuodesta. Uudistuksen yhteydessä verkkosivujen olemassa olevat sisällöt käydään läpi ja päivitetään. Sisällöntuotantoa, kuten verkkouutisia ajantasaistetaan. Samalla arvioidaan verkkosivustolla olevien kanavien roolit (blogi, uutiset, kalenteri) ja kehitetään tarvittaessa uusia kanavia tai luovutaan vanhoista. Uudistuksessa huomioidaan aiempaa paremmin Kuurojen lehden, Kuurojen Videon ja Viittomakielisen kirjaston näkyvyys. Tavoitteena on, että asiakas pääsisi verkkosivun kautta helposti liiton eri medioiden ääreen. Verkkouudistuksen tuloksena on erilaisten käyttäjäryhmien tarpeisiin vastaava sivusto, jossa on huomioitu erityisesti kuuron käyttäjäryhmän tarpeet sekä kuuroista ja viittomakielisistä tietoa etsivät ihmiset. Tavoitteena on myös, että liiton työntekijät kokevat sivuston hyödylliseksi työkalukseksi.

Kuurojen tiedonsaannin kehittämistä tehdään myös konsultoimalla yhteistyökumppaneita, viranomaisia tai muita palveluntarjoajia viittomakielisessä sisällöntuotannossa. Jatketaan yhteistyötä esimerkiksi Suomi.fi-toimituksen kanssa ja pyritään tavoittamaan uusia palveluntarjoajia.

Liiton viittomakielisten uutisten ja muiden ajankohtaisten sisältöjen katsojamäärien kasvattaminen on pysyvänä tavoitteena. Tähän pyritään paitsi tuottamalla mielenkiintoisia ja laadukkaita sisältöjä, myös olemalla lähellä asiakaskuntaa ja selvittämällä asiakkaiden mielipiteitä onnistuneesta viittomakielisestä sisällöstä.

Kuurojen Video

Viittomakieltä äidinkielenään käyttäville tuotetaan omakielistä ohjelmaa Kuurojen Videon kanavalle. Ohjelmatuotantoa toteutetaan monipuolisin tavoin sisältäen ohjelmia mm. kielipoliittisen edunvalvonnan, syrjinnän ja kansainvälisen toiminnan tiimoilta sekä tapahtumatalenteita. Lisäksi toteutetaan suoria verkkolähetyksiä tärkeistä tapahtumista (mm. viittomakielen päivän seminaari, liittokokous) sekä tilaustöitä tarpeen mukaan. Ohjelmatuotanto palvelee myös liiton muiden toimintojen tarpeita turvaten täten asiakkaiden omakielisen tiedonsaannin. Asiakkaiden toiveita kuullaan mm. yhdistysilloissa, joissa käydään kysymässä palautetta ja kartoittamassa ohjelmatoiveita. Lisäksi järjestetään Kuurojen Videon asiakasraati osana viestinnän asiakasraatia.

Rahoitus: STEA (Ak14), kuntien maksusitoumukset

Viittomakielinen vapaaehtoistoiminta (Viva)

Viittomakielisen vapaaehtoistoiminnan (Viva) kautta ehkäistään syrjäytymistä ja yksinäisyyttä sekä tuetaan asiakkaiden osallistumista yhteiskuntaan. Vivan tukihenkilöinä toimivat viittomakielentaitoiset ihmiset, jotka ovat saaneet Vivan koulutuksen vapaaehtoistoimintaan.

Viittomakielinen vapaaehtoistoiminta auttaa tuen tarpeessa olevia kuuroja, huonokuuloisia ja kuurosokeita. Tukihenkilöä hakeneille ohjataan tukihenkilö yhteistyökumppaneiden ja sidosryhmien kanssa. Viva toimii koko Suomessa, mutta pääasiassa pääkaupunkiseudulla ja Tampereella. Olotilakahvilassa tapaamisia jatketaan Vantaalla. Viva kouluttaa uuden ryhmän tukihenkilöitä sekä tarjoaa ryhmänohjausta, koordinoi tukihenkilötoiminnan verkostoa ja konsultoi viittomakielisen vertaistuen kehittämisessä. Kuurojen Liiton kumppaneina toiminnassa ovat Kuurojen Palvelusäätiö, Suomen Kuurosokeat ry, ASPA-säätiö ja seurakuntien kuurojentyö.

Koulutetuille tukihenkilöille järjestetään lisäkoulutusta sekä ryhmänohjausta ja virkistystä. Uusia tukihenkilöitä etsitään, tavoitteena 8 uuden tukihenkilön löytäminen 10 uudelle asiakkaalle. Kevyempää vapaaehtoistoimintaa välitetään asiakkaille, jotka tarvitsevat tukea esimerkiksi tilaisuuksiin osallistumisessa.

Rahoitus: STEA (Ak6), kuntien maksusitoumukset

Nuorisotyö

Kuurojen Liiton nuorisotyö on valtakunnallisesti kuuroille lapsille ja nuorille suunnattua viittomakielistä toimintaa. Nuorisotyön tavoitteena on parantaa kuurojen lasten ja nuorten oikeuksia, tarjota kohtaamisia sekä mielekäästä tekemistä lapsille ja nuorille sekä vahvistaa ja kehittää itsetuntoa sekä viestintä- ja vuorovaikutustaitoja.

Kuurojen Liiton nuorisotoiminta järjestää lapsille ja nuorille vuosittain useita kotimaisia leirejä ja tapahtumia. Kohderyhmänä ovat 7–30-vuotiaat kuurot ja viittomakieliset. Vuonna 2020 järjestetään 7–12-vuotiaille neljä leiriä, 13–17-vuotiaille kolme leiriä sekä LYX-päivät ja 18–30-vuotiaille yksi leiri ja nuorisopäivät. Yksi 13–17-vuotiaiden leireistä on ”suurleiri”, joka järjestetään yhteistyössä viittomakieli- ja kuuloalan järjestön kanssa. Sen tavoitteena on saada noin 70 nuorta osallistujaa (kts. myös Kuurojen Liiton sopeutusvalmennustoiminta).

Vuonna 2020 on neljä kansainvälistä leiriä: 13–17-vuotiaille Pohjoismainen juniorileiri Islannissa ja EUDY-juniorileiri Itävallassa sekä 18–30-vuotiaille Pohjoismainen nuorisoleiri Ruotsissa ja EUDY-nuorisoleiri Turkissa. Kyseisenä vuonna ei järjestetä leiriä 7–12-vuotiaille.

Nuorisotoimikunta tukee nuorisotoimintaa, ja se kokoontuu 2–4 kertaa vuodessa. Toimikunta valitaan vuosittain valtakunnallisilla viittomakielisillä nuorisopäivillä (paikka auki). Leirien ja tapahtumien lisäksi nuorisotyön tehtävänä on tukea paikallisten nuortenkerhojen, yhdistysten ja nuorisoryhmien toimintaa,

tiedottaa sekä tehdä yhteistyötä kulttuuri- ja nuorisoalalla olevien tahojen kanssa. Painotusalueita ovat YK:n lapsen oikeuksien ja vammaisten oikeuksien sopimukset sekä opetus- ja kulttuuriministeriön valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma. Lisäksi osallistutaan sidosryhmäyhteistyöhön, esimerkiksi Allianssi ry:n, opetus- ja kulttuuriministeriön ja muiden nuorisoalan toimijoiden tilaisuuksiin.

Vuonna 2020 osallistutaan kansainväliseen nuorisoyhteistyöhön KPNN:n, EUDY:n ja WFDYS:n toiminnan puitteissa sekä tiedotetaan järjestettävistä leireistä ja muista kansainvälisistä nuorisotapahtumista ja tuetaan suomalaisten lasten ja nuorten mahdollisuuksia osallistua kansainväliseen vaikuttamistyöhön.

Rahoitus: omarahoitus ja mahdolliset muut avustukset

Sopeutumisvalmennustoiminta

Sopeutumisvalmennus on sosiaalista hyvinvointia tukevaa kurssimuotoista toimintaa. Kurssien tehtävänä on antaa tietoa, neuvontaa ja valmennusta sekä keinoja erilaisissa elämäntilanteissa selviämiseen viittomakielisille lapsille, nuorille, aikuisille, eläkeläisille ja perheille. Vuonna 2020 järjestetään 11 kurssia: kaksi viikonloppukurssia perheille, perhekurssi yhteistyönä Kuurojen Palvelusäätiön Juniori-ohjelman kanssa, kurssi kuurojen vanhempien kuuleville 7–12-vuotiaille lapsille yhteistyönä Kuurojen vanhempien kuulevien lasten yhdistyksen kanssa, sisäkorvaistutetta käyttävien lasten kurssi yhteistyönä kuuloalan järjestöjen kanssa, ICT-kurssi, 40–60-vuotiaiden naisten kurssi, kurssi 13–17-vuotiaille yhteistyönä kuuloalanjärjestöjen kanssa, suomenruotsalaisille kurssi yhteistyönä Finlandssvenska teckenspråkiga r.f:n kanssa, seniorikurssi ja kurssityöntekijöiden koulutus.

Kurssien kesto on vuorokaudesta viiteen vuorokauteen. Kurssit järjestetään eri puolilla Suomea.

Osallistujat saavat vertaistukea ja mahdollisuuden vuorovaikutukseen omalla kielellä.

Yhteistyössä Solaris-lomat ry:n kanssa tarjotaan viittomakielisille tuettuja lomaa (2 aikuisten lomaa ja 1 perheloma).

Rahoitus: STEA (Ak15)

Kulttuurituotanto

Kuurojen Liiton kulttuurituotannon tavoitteena on järjestää monipuolista viittomakielistä kulttuuritarjontaa kaikenikäisille. Kulttuuritapahtumat ylläpitävät viittomakielistä kulttuuria ja ne ovat tärkeitä tapaamispaikkoja, joissa myös eri sukupolvet kohtaavat.

Vuonna 2020 järjestetään Kuurojen 31. valtakunnalliset kulttuuripäivät Joensuussa 22.–24. toukokuuta. Tapahtuma toteutetaan yhteistyössä Pohjois-Karjalan Kuurot ry:n ja Joensuun kaupungin kanssa. Lisäksi järjestetään asemansa vakiinnuttanut kulttuuritapahtuma HELsign yhteistyössä Helsingin

kulttuurikeskuksen ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintavuonna ryhdytään valmistelemaan myös seuraavan vuoden tapahtumia, kuten senioreiden kulttuuritapahtuma (2021) ja viittomakieliset filmifestivaalit (2021).

Yhteistyötä jatketaan Työväenmuseo Werstaan kanssa Kuurojen museon kokoelmista huolehtimiseksi. Liiton museotoimikunta tukee Kuurojen museon näyttelytoimintaa ja museotoimikunta kokoontuu vuoden aikana 2–4 kertaa. Teatteri Totin kanssa tehdään yhteistyötä yhteistyösopimuksen mukaisesti. Lisäksi yhteistyötä jatketaan muiden kulttuuriorganisaatioiden kanssa, jotta myös muista kulttuuritapahtumista saataisiin viittomakielisille saavutettavia.

Rahoitus: Taiteen edistämiskeskus (Taike) ja omarahoitus

Aluetyö

Aluetyö on valtakunnallinen, viittomakielinen matalan kynnyksen palvelu, joka tarjoaa tukea tarvitseville asiakkaille ja vertaisryhmille ohjausta ja neuvontaa. Lisäksi aluetyö vaikuttaa alueellisesti muiden järjestöjen ja paikallisten toimijoiden kanssa. Erityinen haaste on omakielisten palveluiden ja omakielisen tiedonsaannin turvaaminen kaikille asiakasryhmille, kuten erityistä tukea tarvitseville viittomakielisille (lapsista ikääntyneisiin) ja viittomakielisille vertaisryhmille. Aluetyö tuottaa ja välittää viittomakielisten yksilöinä tai ryhmänä tarvitsemat palvelut, joita ei ole saatavana muualla.

Aluetyön pääpaino on perustehtävän hoitamisessa, eli yksittäisten viittomakielisten asiakkaiden ja heidän läheistensä ohjauksessa ja neuvonnassa, sekä viranomaisyhteistyössä ja asiakkaiden/asiakasryhmien edunvalvonnassa, viittomakielisessä vertaistuessa ja liiton jäsenyhdistysten tukemisessa (STEAn jäsenjärjestöavustuksen koordinointi). Aluetyötä toteutetaan yksilö- ja ryhmätapaamisina sekä mahdollisuuksien mukaan etäyhteyksin erilaisia teknisiä ratkaisuja hyödyntäen. Aluetoimistot ovat Helsingissä, Jyväskylässä, Kuopiossa, Mikkelissä, Rovaniemellä, Oulussa, Turussa ja Vaasassa.

Aluetyön tavoitteet vuodelle 2020

1) Tukea tarvitsevien eri-ikäisten viittomakielisten ja heidän omaistensa palveluiden saanti paranee omakielisen palveluohjauksen avulla, mikä vahvistaa yksilön yhteiskunnallista yhdenvertaisuutta.

Kohderyhmänä ovat viittomakieliset, heidän lähipiirinsä ja heidän kanssaan työskentelevät.

Palveluohjauksen tarve johtuu viittomakielisten palveluiden ja viittomakielisen tiedon saannin vähäisyydestä yhteiskunnassa. Viranomaisilta ja palveluntuottajilta puuttuu myös tietoa ja asiantuntemusta kohdata

viittomakielisiä. Palvelun tarve on suurin viittomakielisellä vanhusväestöllä, jolle suomen/ruotsin kieli on vieras kieli, mikä vaikeuttaa omatoimista tiedonhankintaa ja toimintaa.

Tavoitteena on, että asiakkaat saavat hyvää palvelua ja tietoa mahdollisimman yhdenvertaisesti, jotta he ovat oman elämänsä itsenäisiä toimijoita. Viranomaisilla on riittävästi tietoa tehdä päätöksiä ja suunnitella palveluita viittomakielisten tarpeisiin. Saavutettavuutta parannetaan asiakkaan ja palveluiden välillä, kun tehostetaan verkostoitumista yhteistyökumppaneiden kanssa. Tehdään ikääntyneiden luo tarkistus- ja tiedotuskäyntejä.

Tulokset ja vaikutukset

Viittomakielisten yhteiskunnallinen yhdenvertaisuus paranee palveluohjauksen avulla. Tuen tarpeessa olevien ja yksinäisten asiakkaiden yksinäisyys vähenee ja oman elämän hallinta lisääntyy. Asiakkaat pystyvät hoitamaan omia asioitaan paremmin, minkä seurauksena riippuvuus muista vähenee.

2) Ymmärrys lasten ja nuorten yhdenvertaisuutta ja kielellisiä oikeuksia edistävästä käytännöstä varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja elämäntilinnassa on kasvanut.

Kohderymänä ovat lapset ja nuoret, heidän lähipiirinsä ja heidän kanssaan työskentelevät.

Palveluohjaustarvetta on lasten perheillä ja nuorilla, koska sisäkorvaistutteen myötä viittomakielen merkitystä ja tietoisuutta viittomakielisten kulttuurisista oikeuksista vähätellään. Tämän vuoksi osa lapsista ja nuorista on jäämässä ilman kunnollista kielitaitoa, kielellistä toimintaympäristöä ja vertaisryhmän tukea.

Tavoitteena on taata lapsen kielelliset oikeudet varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa sekä oman identiteetin kehittämisessä. Rakennetaan sosiaalisia kontakteja muiden viittomakielisten lasten ja nuorten sekä perheiden kanssa. Tuetaan perhettä ja perheen oikeutta opiskella viittomakieltä. Varmistetaan tällä tavoin kielen opetuksen jatkuvuus, tulkkauksen käyttö sekä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstön koulutus. Tuetaan nuorten tietoisuutta kielellisistä oikeuksista. Tehdään yhteistyötä lasten, perheiden ja nuorten parissa työskentelevien verkostojen kanssa.

Tulokset ja vaikutukset

Työ nostaa vaikuttamisessaan esiin lapsi- ja perhenäkökulman sekä keinoja ja konkreettisia käytäntöjä: lapset, nuoret ja perheet saavat viittomakielen opetusta ja tukea. Heidän sosiaaliset kontaktinsa vahvistuvat. Päiväkotien ja koulujen henkilökunnan kiinnostus ja ymmärrys kielellisiä oikeuksia kohtaan paranee.

3) Viittomakieliset ovat saaneet perustaitoja ja -valmiuksia erityisesti sähköisten palveluiden käyttämiseen omakielisen ohjauksen avulla.

Kohderyhmänä ovat viittomakieliset kuurot.

Omakielistä digitaitojen ohjausta tarvitaan, jotta viittomakieliset pysyisivät mukana digiyhteiskunnan kehityksessä. Digitaidot antavat hyviä valmiuksia hoitaa omia asioitaan sähköisesti. Vapaaehtoinen ICT-vertaisohjaustoiminta tukee liiton digiohjaustyötä.

Tavoitteena on, että digiohjausta laajennetaan ja ICT-vertaisohjaustoimintaa lisätään toimimaan ympäri Suomea yhteistyössä Kuurojen Kansanopiston kanssa. Etäyhteyksien käyttöä pyritään lisäämään ja keskitytään entistä enemmän ohjaamaan asiakkaita sähköisten palveluiden käyttämiseen. Yhteistyötä digiohjausverkoston kanssa edistetään. Tiedotetaan vertaisohjauksesta alueen asiakkaita ja heidän parissaan olevia työntekijöitä.

Tulokset ja vaikutukset

Asiakkaat saavat taitoja ja valmiuksia hoitaa asioitaan sähköisesti verkossa, mikä lisää heidän itsenäisiä toimintamahdollisuuksiaan ja vähentää digisyrjäytymistä.

4) Viittomakielisten osallisuus alueellisiin vertaisryhmiin on vahvistunut.

Kohderyhmänä ovat viittomakieliset vertaisryhmät ja jäsenyhdistysten toimijat sekä avoin yleisö.

Vuonna 2017 valmistuneen yhdistysohjelman jalkauttamiseen panostetaan vahvasti, koska viittomakielisten toimintaympäristö on suurten muutosten keskellä sukupolven vaihdoksen myötä. Alueellisten viittomakielisten vertaisryhmien uudistumisessa ja tulevaisuuden suunnittelussa avun ja ohjauksen tarve on lisääntynyt. Yhdistystoimijoiden voimavarat hiipuvat, nuorten ja ikääntyneiden syrjäytymisen riski on kasvamassa.

Tavoitteena on saada vähintään yli puolet liiton jäsenyhdistyksistä (vuoden 2019 alussa 39 jäsenyhdistystä) sitoutumaan yhdistysohjelmaan, jossa etsitään sopivia toimenpiteitä ja keinoja tulevan toiminnan edistämiseksi. Painopisteet ovat seuraavissa toimenpiteissä ja kohderyhmissä: 1) rohkaistaan yhdistyksiä löytämään lapsiperheitä ja saamaan heitä mukaan toimintaansa, 2) nuoria osallistetaan mukaan yhdistysohjelmaan jo toiminnan suunnitteluvaiheessa, 3) viittomakielisten naisten ja paikallisten yhdistystoimijoiden nykytilannetta kartoitetaan naisten oikeuksia koskevissa asioissa yhdessä vuonna 2019 perustetun liiton naistyöryhmän kanssa, 4) senioreiden palveluja edistetään yhdessä liiton senioritoiminnan seurantaryhmän kanssa, ja Ystäväpiiri-ryhmätoimintaa jatketaan yhteistyössä Vanhustyön keskusliiton kanssa ja 5) alueellista vaikuttamistyötä tehostetaan paikallistasolla ja rohkaistaan viittomakielisiä vaikuttamaan ja toimimaan yhteistyössä viranomaisten ja muiden verkostojen kanssa. Järjestetään räätälöityjä koulutuksia edellä mainituista asioista yhteistyössä liiton oikeuksienvälön kanssa.

Tulokset ja vaikutukset

Yhdistysohjelmaan sitoutuminen turvaa paremmin alueen viittomakielisten vertaistoimintaa sekä mahdollisuutta viittoja ja saada tietoa viittomakielellä riippumatta iästä. Lasten, perheiden ja nuorten osallisuus viittomakielisten yhteisöihin on lisännyt sosiaalista hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä. Senioreilla on viittomakielinen tukiverkosto. Viittomakielisillä on mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa oman alueensa toimintoihin.

Rahoitus: STEA (Ak6)

Hallinto

HR, sisäiset asiakaspalvelut ja taloushallinto

Sujuva henkilöstöhallinto tukee liiton työntekijöiden työhyvinvointia ja vapauttaa resursseja keskittyä omaan ydintehtävään. Hyvät työkalut ja sujuva HR tukee myös johtoa, varsinkin esimiestyössä.

Henkilöstöhallinnossa on kuluneiden vuosien aikana panostettu uusien ohjelmien käyttöönottoon ja osaamisen parantamiseen. Vuosien 2018–2019 aikana työntekijöille on järjestetty koulutuksia mm. Office365-ohjelmiin ja sovelluksiin liittyen. Vuoden 2019 aikana tehdään työajanseurannan uudistamiseen liittyvä selvitystyö, jonka tuloksesta riippuen siirrytään uuteen työajan seurantajärjestelmään. Vuosina 2020–2021 hallintoa tulee työllistämään Valkeaan taloon suunniteltu peruskorjaus ja siihen liittyvät toimenpiteet. Liiton varastojen ja arkiston läpikäynti sekä mahdollisten väistötilojen suunnittelu ja niihin siirtyminen vaikuttavat työntekijöiden arjen sujuvuuteen, eikä ole mielekäästä samalla ryhtyä muihin kuin välttämättömiin muutoksiin muun työn osalta. Tilojen muutosten yhteydessä jatketaan arkistosuunnittelua sekä paperisen että digitaalisen arkistoinnin osalta.

Assistenttipalveluilla tarjotaan toimintaedellytykset sisäisille asiakkaille (johtoryhmä ja hallitus) tuottamalla sihteeripalveluja ja erikseen sovittuja toimintokohtaisia palveluja vastuualueiden mukaan. Assistenttien tavoitteena on suunnitella, organisoida ja toteuttaa tehokkaasti erilaisia kokouksia ja tapahtumia sekä itsenäisesti että yhteistyössä muiden liiton työntekijöiden kanssa. Vuoden aikana on tavoitteena myös arvioida ja kehittää työskentelytapoja. Assistentit antavat neuvontaa ja ohjausta erilaisten digitaalisten työkalujen (mm. Netvisor, IMS ja muut laskutukseen liittyvät ohjelmat). Lisäksi on erilaisten arkistojen ja asiakas-, tilaaja- ja yhdistysrekisterien ylläpitoa.

Assistentit toimivat myös Kuurojen Liiton jäsen/paikallisjärjestöjen tukena jäsentuen ja jäsenpalvelun muodossa. Neuvottelupäivät vahvistaa liiton ja jäsenyhdistysten välisiä siteitä ja yhdistysten edustajat saavat jakaa kokemuksia elämästä kuurona ja viittomakielisenä. Neuvottelupäivät vahvistaa myös jäsenyhdistysten edustajien edunvalvontataitoja ja antaa välineitä omien yhdistysten menestykselliseen johtamiseen. Jäsenpalvelulla ylläpidämme liiton ja yhdistysten välistä organisatorista yhteyttä. Yhdistysten on mahdollisuus palkita pitkään yhdistystoiminnassa mukana olleita yhdistysaktiiveja

yhdistystoimintamerkeillä ja ansiomitaleilla. Lisäksi jäsenyhdistykset saavat viittomakielistä tukea sääntöjensä muuttamiseen.

Tulkkitiimin toiminnan pääasiallisena tavoitteena on tuottaa ja välittää laadukasta tulkkauspalvelua, joka mahdollistaa Kuurojen Liiton työntekijöiden perus- ja vaikuttamistyön tekemisen silloin, kun tilaisuuden osapuolilla ei ole käytössään yhteistä kieltä. Tavoitteena on tuottaa asiakaslähtöistä tulkkauspalvelua asiakkaan kannalta mahdollisimman joustavasti. Liiton tulkkien tulkkausten painopisteenä on edunvalvonta, Kuurojen Liiton organisaation toiminta ja erityistä substanssiosaamista vaativat tulkkaukset. Kuurojen Liiton järjestämien tapahtumien ja tilaisuuksien tulkkausten koordinointi ja työntekijöiden konsultointi kuuluvat perustehtäviin. Tämän lisäksi Kuurojen Liiton tulkit kehittävät jatkuvasti osaamistaan ja välittävät kerryttämäänsä osaamista talon ulkopuolisille tulkeille.

Keskitetty sisäinen tulkintilausjärjestelmä mahdollistaa sen, että asiointi tapahtuu ”yhden luukun” kautta. Vuonna 2020 asiakaspalvelun parantamiseksi hyödynnetään työntekijöiden uusia yhteisiä sähköisiä työvälineitä. Sisäisten asiakkaiden kanssa yhteistyössä tehdään tarvittavia ja toivottuja muutoksia tulkkausten järjestämiseen ja tiedonkulkuun. Koska etätulkkaustyön määrän lisääntyminen on tuonut tarvittavaa joustoa asiakkaiden kokousjärjestelyihin, kehitetään tätä tulkkaustapaa edelleen. Asiakkaiden kanssa yhteistyössä pohditaan tulkkaustoiminnasta kertyvän tilastotiedon laaja-alaisempaa hyödyntämistä organisaatiossa. Lisäksi tilastotietoa tullaan jatkossa käyttämään tiimin sisällä, esimerkiksi keskustelussa asiakkaiden kanssa työn laadun parantamisesta ja tulkkitiimin resurssien kohdentamisesta.

Käännöspalvelun tavoitteena on vastata mahdollisimman hyvin liiton käännöstarpeisiin (suomi–ruotsi) toivotussa aikataulussa (sisäinen ja ulkoinen viestintä, suuri yleisö, päättäjät, viranomaiset, uutiset, edunvalvonta, viestintä, varainhankinta). Kääntäjän työpanos liittyy sisäisen asiakkuuden kautta liiton kaikkiin prosesseihin. Käännöstyöt suomi-ruotsi hoidetaan johdon hyväksymän priorisoinnin mukaisesti. Liiton viestinnän (Kuurojen lehti, Kuurojen videon, liiton verkkosivut, ulkoisen viestinnän tiedotusmateriaali), varainhankinnan, hallinnon ja Viittomakielisen kirjaston käännöstarpeet ovat etusijalla. Pienessä mittakaavassa materiaalia tuotetaan suoraan ruotsiksi liiton ruotsinkielisille verkkosivuille.

Kiinteistö Oy Valkea Talon hallintomallin uudistus on merkittävä muutos liiton toimintaympäristössä. Kiinteistöyhtiön tilojen perusparannus ja kehittäminen ovat välttämättömiä ja ne tuovat omistajille lisäarvoa pitkällä tähtäimellä. Muutos edellyttää kuitenkin liiton taloushallinnossa entistä suunnitelmallisempaa toimintatapaa ja varojen käytön hallintaa.

Budjetoinnin kehittämistä jatketaan ja tilikauden aikana päivitetään toimintojen ennusteita. Yhteistyötä liiton eri prosessien kesken tiivistetään. Tarvittaessa taloushallinto järjestää liiton työntekijöille kirjanpito- ja budjetointiohjelman koulutusta.

Rahoitus: STEAn yleisavustus (AY)

Varainhankinta

Varainhankinnan perusta on Kuurojen Liiton strategian toteuttaminen sekä arvojen edistäminen.

Tavoitteena on kerätä varoja liiton toiminnan rahoittamiseen ja kehittämiseen.

Varainhankinnan pääpainopiste on kirjekampanjoinnissa. Sen lisäksi panostetaan verkko- ja tapahtumamarkkinointiin sekä yleisen näkyvyyden ja tunnettuuden kasvattamiseen. Kuurojen Liitto on mahdollisuuksien mukaan mukana myös järjestöjen yhteisissä kampanjoissa ja keräyksissä. Lisäksi pyritään lisäämään säännöllisten kuukausilahjoittajien määrää, millä parannetaan tuottojen ennustettavuutta. Mahdollisuuksien mukaan kartoitetaan myös uudenlaisia keräystapoja, kuten yritysysteistyötä ja kummitoimintaa.

Varainhankintakampanjoiden aiheina käytetään Kuurojen Liiton toimintoja, sisältäen esimerkiksi oikeuksien valvonnan, aluetyön, nuorisotyön, vertaistytön, viestinnän ja kehitysyhteistyön. Kustakin aiheesta tehdään varainhankintakampanja sekä suorapostituksena lahjoittajarekisterissä oleville että verkkokampanjointina Kuurojen Liiton internetsivuilla ja sosiaalisessa mediassa.

Kuurojen Liiton verkkosivut uusitaan vuosien 2019–2020 aikana. Varainhankinta on kiinteästi mukana uudistustyössä. Tavoitteena on, että varainhankinta olisi näkyvästi esillä verkkosivuilla. Verkossa lahjoittamisesta tulee tehdä helppoa ja sen tulee olla mahdollista monin eri maksutavoin. Varainhankinnan verkkosivuja mainostetaan sekä sosiaalisen median kanavilla että Google Adwords -hakusanamainonnalla, joka on Kuurojen Liitolle ilmaista.

Varainhankinnan haasteena on Kuurojen Liiton yleisen tunnettuuden lisääminen sekä lahjoittajasuhteen aktivoiminen. Lahjoittajille tulisi säännöllisesti kertoa, mihin kerätyt varat on suunnattu, ja esitellä konkreettisia esimerkkejä aikaansaaduista tuloksista.

Kuurojen kansanopisto 2020

Kuurojen kansanopiston toiminnan päätavoitteena on edistää viittomakielen asemaa vapaan sivistystyön puitteissa. Kuurojen kansanopistolla on merkittävä rooli kouluttajana, joka erityisesti huomioi valtavirrasta poikkeavia opiskelijoita ja tarjoaa heille vaihtoehtoisia reittejä päästä tasavertaisesti osalliseksi yhteiskunnassamme.

Suomeen tulleille maahanmuuttajille ja turvapaikanhakijoille tarjoamme suomen kielen ja viittomakielen opetusta sekä pitkällä opintolinjoilla (maahanmuuttajakoulutus kuuroille ja täydennyskoulutus viittomakielisille) että erilaisen kurssitoiminnan kautta. Tarjoamme myös kaikille viittomakielisille syrjäytymisen ehkäisevää koulutusta, jossa keskitytään kielitaidon ja työelämätaitojen parantamiseen. Näitä

koulutuksia toteutetaan yhä enemmän valtion erillisavustuksilla, mikä mahdollistaa osallistujille ilmaisen osallistumisen.

Toimimme yhteistyössä ylläpitäjämme ja muiden järjestöjen kanssa järjestäen erilaisia lyhytkursseja sekä olemme aktiivisena yhteistyötoimijana Valkeassa talossa toimivien tahojen kanssa. Kuuleville opiskelijoille on tarjolla viittomakielen sekä muiden vaihtoehtoisten kommunikaatiotapojen opetusta aina viikonlopun pituisista lyhytkursseista lukuvuoden kestävään linjaan asti.

Koko kansanopistokentällä on vahva rooli kaikkien maahanmuuttajien koulutuksessa, jota toteutetaan pääasiassa 100 % valtionavun turvin kotoutumiskoulutuksena. Hyödynnämme monikulttuurista erityisosaamistamme myös kuulevien vieraskielisten suomen kielen opettamisessa.

Jatkamme yhteistyötä Humanistisen ammattikorkeakoulun kanssa tiivistäen sitä taas keskittymään vahvemmin nimenomaan viittomakielen tulkkien koulutukseen.

Rahoitus: valtionosuudet, valtion erillisavustukset, osallistumismaksut, muut maksusitoumukset